

Biblioteksplan 2016-2019

Fastställt av Kommunfullmäktige 2016-10-17, § 78. Uppdateras före 2019-10-31.

Innehållsförteckning

Inledning.....	3
Allmänna biblioteksväsendet	3
Folkbiblioteket	4
Barn och unga	5
Personer med annat modersmål än svenska, samt de nationella minoriteterna ..	6
Personer med funktionsnedsättning och samverkan med Social verksamhet	7
Skolbiblioteket	8

Inledning

Varje kommun ska ha ett folkbibliotek och skolbibliotek. Varje kommun är dessutom skyldig att upprätta en biblioteksplan. (2013:801)

En biblioteksplan är grunden för ett strukturerat sätt att skapa de rätta förutsättningarna för ett modernt bibliotek som kan möta framtidens krav.

Vision 2020 Grästorps kommun

Utdrag: ”Invånarna är nöjda med service och fritidsutbud och det är nära till mycket”

Värderiktning för bildningsverksamheten

”Värdskap med hjärta och kunskap i en innovativ lärande organisation”

Vision Kulturhuset

” Kulturhusets arbete ska vägledas av värdeorden glädje, närvaro, fräckhet, kreativitet och upplevas spännande. Kommunen ska främja både inomhus och utomhus konst.”

Dokument som biblioteksplanen bygger på, förutom de ovanstående, är: bibliotekslagen, skollagen, Västra Götalandsregionens Regionala biblioteksplan 2016-2019, Sveriges Biblioteksförnings skrift ”För det demokratiska samhällets utveckling”, Skolinspektionens informationsblad om skolbibliotek samt Unescos skolbiblioteksmanifest.

Allmänna biblioteksväsendet

Det allmänna biblioteksväsendet består av all offentlig finansierad biblioteksverksamhet i Sverige, och har följande ändamålsparagraf: (2§)

*”Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning” samt
”ska främja litteraturens ställning och intresset för bildning, upplysning, utbildning och forskning samt kulturell verksamhet i övrigt. Biblioteksverksamhet ska finnas tillgänglig för alla.”*

Prioriterade grupper inom det allmänna biblioteksväsendet

Dessa grupper är:

- personer med funktionsnedsättning
- personer med annat modersmål än svenska, samt de nationella minoriteterna

Folkbiblioteket är en del av det allmänna biblioteksväsendet. I folkbibliotekets verksamhet är även barn och unga en prioriterad grupp. Samtliga dessa prioriterade grupper kommer att behandlas i avsnittet om folkbibliotekets verksamhet.

Folkbiblioteket

"Varje kommun ska ha folkbibliotek. Folkbiblioteken ska vara tillgängliga för alla och anpassade till användarnas behov. Folkbibliotekets utbud av medier och tjänster ska präglas av allsidighet och kvalitet" (6§)

"Folkbiblioteken ska särskilt främja läsning och tillgången till litteratur. Folkbiblioteken ska verka för att öka kunskapen om hur informationsteknik kan användas för att öka kunskapen om hur informationsteknik kan användas för kunskapsinhämtning, lärande och delaktighet i kulturlivet" (7§)

"På folkbiblioteket ska allmänheten avgiftsfritt få låna eller på annat sätt få tillgång till litteratur under viss tid oavsett publiceringsform..." (9§)

Biblioteket är ett öppet demokratiskt rum, där möten mellan generationer och människor med olika kulturell och etnisk bakgrund kan ske, vilket främjar ett socialt hållbart samhälle.

Grästorps bibliotek ska vara tillgängligt för alla. Lagen har ett klart användarperspektiv, inte bara för kommuninvånare och svenska medborgare – utan även turister och personer som saknar svenskt medborgarskap.

Mediebeståndets och bibliotekets tjänster ska präglas av mångfald och kvalitet. Mediebeståndet ska även vara mångsidigt i sin uppbyggnad, och biblioteket ska ha en lyhörddhet för användarnas behov och önskemål. Kontroversiella ämnen ska inte undvikas, utan belysas så allsidigt som möjligt.

Grästorps bibliotek är ett integrerat folk- och skolbibliotek. Vid biblioteket finns fyra personer anställda (1,75 bibliotekarie respektive 1,35 biblioteksassistent). Delar av personalens tjänster är avsatta för skolbiblioteksverksamheten.

Biblioteket ska stödja den formella utbildningen, samt främja människors fria kunskapssökande.

Gruppen högskolestuderande har ökat, på grund av arbetsmarknadens ökade utbildningskrav. Biblioteket tillhandhåller kurslitteratur för denna grupp. Detta kommer inte bara de studerande till godo, utan även samhället i ett längre perspektiv – antalet välutbildade ökar i kommunen.

Biblioteket ska stimulera till läsning och aktivt sprida intresse för litteratur bland annat genom bokcirklar, uppsökande verksamheter och aktiviteter i biblioteket. Biblioteket ska ha generösa öppettider för allmänheten och för skolans behov. Öppettiderna är dock direkt kopplade till personella resurser. Allmänhetens möjlighet att ta del av bibliotekets medier underlättas dels genom självutlåning via RFID-tekniken, dels att media kan sökas, reserveras och omlånas via bibliotekets hemsida.

Grästorps bibliotek samverkar regionalt och nationellt med andra bibliotek angående bland annat medieförsörjning. Samverkan möjliggör också att nya tankar och idéer snabbt sprids och tas tillvara för kommunens invånares bästa.

Folkbiblioteket ska arbeta för att öka den digitala delaktigheten i samhället. Allt fler samhällstjänster förutsätter att alla kan använda internet eller e-tjänster. Klyftan ökar mellan dem som behärskar tekniken i informationssamhället och de som inte gör det. Biblioteket ska verka för att öka kunskapen om hur informationsteknik kan användas för kunskapsinhämtning och lärande. Detta sker i egen regi eller i samverkan med andra aktörer. Biblioteket ska aktivt följa den digitala utvecklingen, samt marknadsföra och informera om sin verksamhet på sociala medier. Biblioteket ska ta till sig nya och innovativa idéer för att utveckla biblioteket som mötesplats.

Mål:

- Aktivt främja intresse för läsning och litteratur
- Verka för att öka den digitala delaktigheten
- Genomföra olika aktiviteter i biblioteket för såväl barn som vuxna
- Locka nya besökare genom uppsökande verksamhet

Nyckeltal:

- Antalet utlånade medier
- Antal besökare till biblioteket, både virtuella och fysiska

Barn och unga

”Folkbiblioteken ska ägna särskild uppmärksamhet åt barn och ungdomar för att främja deras språkutveckling och stimulera till läsning, bland annat genom att erbjuda litteratur utifrån deras behov och förutsättningar” (8§)

Biblioteket ska ha ett brett och attraktivt utbud av såväl skön- och facklitteratur inklusive tidskrifter som tilltalar barn och ungdomar. Biblioteket ska tillhandahålla medier i olika former som e-böcker, ljudböcker och film för gruppen. Tillgång till datorer och internet ska finnas på såväl barn- som ungdomsavdelningen.

Biblioteket ska aktivt arbeta med att stimulera intresse för läsning och litteratur. Det sker i biblioteket eller i samverkan med andra aktörer: Barnavårdscentralen, förskolan, specialpedagoger, lärare och i olika läsprojekt. Biblioteket ska även arbeta med uppsökande verksamhet och främja den fria läsningen. Biblioteket gör detta genom projekten ”Sommarboken” och ”Pop-up biblioteket”. Det senare i samverkan med idrottsrörelsen. Barn som läser av eget intresse ökar, enligt forskning, sin läsförståelse och skrivförmåga, får ökat självförtroende som läsare, och intresse för läsning senare i livet.

Biblioteket ska ta till sig de bästa metoderna för läsfrämjande med särskilt fokus på barn och unga.

Mål:

- Ägna särskild uppmärksamhet åt barn och ungas lust att läsa genom att erbjuda utmanande och stimulerande miljöer.
- Främja läsning och litteratur, främst bland läsovana barn och ungdomar
- Arbeta uppsökande med läsfrämjande åtgärder

Nyckeltal:

- Antalet läspedagogiska tillfällen

Personer med annat modersmål än svenska, samt de nationella minoriteterna

"Biblioteken {...} ska ägna särskild uppmärksamhet åt de nationella minoriteterna och personer med annat modersmål än svenska." (5§)

Kulturhuset/biblioteket är en naturlig, öppen och demokratisk mötesplats för alla människor. Biblioteket spelar en viktig roll för integrationen och vägen in i det svenska samhället.

På biblioteket finns lexikon, svenska språkkurser, grammatikböcker, böcker på lätt svenska, litteratur på olika modersmål och datorer med internetuppkoppling. I biblioteket finns även fritt wifi, vilket ger möjlighet att via till exempel mobilen ha kontakt med hemlandet och släktingar.

Biblioteket ska bygga upp ett grundbestånd i mångspråk med utgångspunkt på de invandrargrupper som finns i kommunen. Mediesamverkan inom Samverkan Skaraborg med tanke på mångspråk kommer också att ske. Biblioteket har även möjlighet att låna in litteratur på mindre invandrarspråk från Internationella biblioteket. I Kulturhuset finns även SFI-undervisning, vilket gör biblioteket till en naturlig plats att gå till. Biblioteket ska samarbeta med integrationssamordnaren och skolan för att utveckla biblioteksverksamheten för asylsökande och SFI-studerande.

Biblioteket ska ta till sig kunskaper om nya och innovativa idéer för läsfrämjande för invånare med olika kulturell och språklig bakgrund. Aktiviteter i biblioteket för att främja integration och språkinläring kan ske i bibliotekets egen regi eller i samarbete med andra aktörer exempelvis "Låna en svensk", högläsning på svenska för till exempel SFI och asylsökande.

Mål

- Uppbyggnad av grundbestånd av mångspråk
- Aktiviteter för asylsökande och SFI-studerande

- Uppmärksamma de språkliga minoriteterna i Sverige

Personer med funktionsnedsättning och samverkan med Social verksamhet

”Biblioteken { ... } ska ägna särskild uppmärksamhet åt personer med funktionsnedsättning, bland annat genom att utifrån deras olika behov och förutsättningar erbjuda litteratur och tekniska hjälpmedel för att kunna ta del av information” (4§)

Biblioteket ska ägna särskild uppmärksamhet till de personer som inte kan besöka biblioteket på eget initiativ eller som inte kan läsa en (vanlig) tryckt bok på grund av någon funktionsnedsättning. Biblioteket har ett bestånd av anpassade medier i form av storstilslitteratur, lättlästa böcker och talböcker. Biblioteket har talbokstillstånd för att ladda ner talböcker och låna ut dem. Låntagaren kan också själv vid MTM:s (Myndigheten för anpassade medier) Legimus, ladda ner talböcker till sin mobil eller surfplatta. Biblioteket ska arbeta proaktivt genom att informera pensionärs- och handikappföreningar om bibliotekets verksamhet och anpassade medier.

Biblioteket erbjuder i samarbete med hemtjänsten Boken kommer-verksamheten till de låntagare som önskar. Verksamheten är under uppbyggnad och riktar sig i första hand till trygghetsboende i dagsläget. Biblioteket ska ha regelbundna träffar med representanter för social verksamhet inom Vistegården och Åsevi för att utveckla biblioteksverksamheten. Verksamheten ska bland annat utformas för att ge läsoplevelser för dem som av olika anledningar inte kan eller orkar läsa själva.

Artoteket är en tavelsamling som har till uppgift att väcka tankar och samtal bland de äldre. Biblioteket ska tillsammans med personalen vid Åsevi byta tavlor för att stimulera minnen, tankar och samtal.

Mål:

- Högläsning sker vid samtliga fyra avdelningarna vid Vistegården
- Utveckla Boken kommer-verksamheten tillsammans med hemtjänsten
- Uppbyggnad av biblioteksservice, till boende vid särskilt boende Åsevi, Passagen samt Paletten,
- Vid ett eventuellt Seniorcenter, är biblioteket en naturlig del av verksamheten
- Aktivt informera om anpassade medier till olika grupper

Skolbiblioteket

"Eleverna i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan ska ha tillgång till skolbibliotek" (Skollagen 2 kap. 36§)

Skolbibliotek 10§ (i bibliotekslagen hänvisar i denna paragraf till i skollagen angående skolbibliotek)

Grästorps skolbibliotek är integrerat med folkbiblioteket och har tillgång till samma personal. Skolbiblioteket spelar en betydelsefull roll för att stimulera elevernas intresse för läsning och litteratur. Skolbiblioteket ska också tillgodose elevernas behov av kompletterande material för utbildningen.

Ett skolbibliotek ska vara en gemensam och ordnad resurs av medier och information som ställs till elevernas och lärarnas förfogande och som ingår i skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja elevernas lärande.

Skolbiblioteket ska vara anpassat till elevernas behov för att främja språkutveckling och stimulera till läsning. Biblioteket ska omfatta böcker, facklitteratur och skönlitteratur, informationsteknik och andra medier. Biblioteket ska arbeta med lässtimulerande aktiviteter som bokprat, snabbtips och projektet "Startspray" för läsovana elever.

En samverkansgrupp, Biblioteksrådet, med representanter från skola och bibliotek har bildats för att diskutera och utveckla skolbiblioteksverksamheten. En samverkansmodell har utarbetats för hela grundskolan med tanke på läsfrämjande åtgärder, informationssökning, källkritik med mera.

Mål:

- stödja och främja skolans utbildningsmål
- främja elevernas läslust och lärande
- utveckla elevernas förmåga att tänka källkritiskt, såväl i tryckta källor som i digitala medier
- att ge dem tillgång till såväl lokala och nationella som globala resurser för att öka förståelsen för, och ge insikt om olika idéer, erfarenheter och åsikter

Aktivitetsplanen ska utarbetas och utgå från de mål som biblioteksplanen beskriver och tas fram varje år.

Aktivitetsplanen ska utvärderas varje år och redovisas för bildningsutskottet.

Aktivitetsplanen tas fram gemensamt med bibliotekspersonal, skolpersonal och social verksamhets personal.